

6.3.2024

PAZIŅOJUMS KOMITEJAS LOCEKĻIEM

Temats: Lūgumraksts Nr. 0794/2023, ko iesniedza Vācijas valstspiederīgais M. H., par Vācijas kredītreitingu aģentūras "Schufa" rezultātu pārredzamību

1. Lūgumraksta kopsavilkums

Lūgumraksta iesniedzējs prasa, lai Vācijas kredītreitingu aģentūras "Schufa" vērtējums būtu pilnībā pārredzams. Pašlaik daļa aprēķinu bāzes ir slepena, kas, pēc lūgumraksta iesniedzēja domām, ir demokrātijas principu pārkāpums. Lūgumraksta iesniedzējs uzskata, ka mājsaimniecības ar zemiem ienākumiem tiek diskriminētas, jo iedzīvotāji, kas dzīvo strukturāli vājos reģionos, tiek vērtēti zemāk. Lūgumraksta iesniedzējs baidās, ka liela daļa iedzīvotāju ar migrantu izcelsmi ir nelabvēlīgā situācijā aizdevumu piešķiršanā.

2. Pieņemamība

Atzīts par pieņemamu 2023. gada 21. novembrī. Komisijai pieprasīta informācija saskaņā ar Reglamenta 227. panta 6. punktu.

3. Komisijas atbilde, kas saņemta 2024. gada 6. martā

Direktīva 2008/48/EK par patēriņa kredītlīgumiem paredz noteikumus par kreditoru veikto kredīta piešķiršanu patērētājiem. Direktīvas 2008/48/EK 8. pants reglamentē kredībspēju un paredz, ka kreditors novērtē patērētāja kredībspēju, pamatojoties uz pietiekamu informāciju, kas attiecīgā gadījumā iegūta no patērētāja un nepieciešamības gadījumā — izmantojot attiecīgo datubāzi. Tomēr Direktīva 2008/48/EK neparedz papildu noteikumus par kredībspējas novērtējumu.

Direktīva (ES) 2023/2225 par patērētāju kredītlīgumiem un ar ko atceļ Direktīvu 2008/48/EK, nosaka, ka pirms kredītlīguma noslēgšanas kreditoram ir jāveic rūpīga patērētāja kredībspējas novērtēšana. Direktīvu (ES) 2023/2225 sāks piemērot 2026. gada novembrī. Kā noteikts Direktīvas (ES) 2023/2225 18. pantā, kredībspējas novērtēšanu veic patērētāja interesēs, lai

novērstu bezatbildīgu aizdevumu izsniegšanas praksi un pārmērīgu parādsaistību uzņemšanos, un šajā novērtēšanā pienācīgi ņem vērā faktorus, kas ir svarīgi, lai pārbaudītu patērētāja izredzes izpildīt savas kredītlīgumā noteiktās saistības.

Attiecībā uz datu kategorijām, ko var izmantot personas datu apstrādei kredībspējas nolūkos, Direktīvas (ES) 2023/2225 18. panta 3. punkts paredz, ka kredībspējas novērtēšanu veic, pamatojoties uz atbilstošu un precīzu informāciju par patērētāja ienākumiem un izdevumiem un citiem finansiāliem un ekonomiskiem apstākļiem, kas ir nepieciešami un samērīgi ar patērētājam piešķiramā kredīta veidu, ilgumu, apjomu un riskiem. Minētā informācija var ietvert pierādījumus par ienākumiem vai citiem kredīta atmaksas avotiem, informāciju par finanšu aktīviem un saistībām vai informāciju par citām finanšu saistībām. Minētā informācija neietver īpašas datu kategorijas, kas minētas Regulas (ES) 2016/679 9. panta 1. punktā. Informāciju iegūst no atbilstošiem iekšējiem vai ārējiem avotiem, tostarp no patērētāja un nepieciešamības gadījumā, izmantojot minētās direktīvas 19. pantā minēto datubāzi.

Attiecībā uz šajā lūgumrakstā minēto automatizēto lēmumu pieņemšanu Direktīvas (ES) 2023/2225 18. panta 8. punkts nosaka, ka gadījumos, kad kredībspējas novērtēšana ietver personas datu automatizētas apstrādes izmantošanu, dalībvalstis nodrošina, ka patērētājam ir tiesības pieprasīt un iegūt no kreditora cilvēka līdzdalību, kas ietver tiesības: a) pieprasīt un saņemt no kreditora skaidru un saprotamu paskaidrojumu par kredībspējas novērtēšanu, tostarp par personas datu automatizētajā apstrādē ietverto loģiku un ar šādu apstrādi saistītajiem riskiem, kā arī par tās nozīmīgumu un ietekmi uz lēmuma pieņemšanu; b) paust savu viedokli kreditoram; un c) pieprasīt, lai tiktu pārskatīts kredībspējas novērtējums un kreditora lēmums par kredīta piešķiršanu.

Direktīva (ES) 2023/2225 nosaka arī to, ka kreditors piešķir kredītu patērētājam tikai tad, ja kredībspējas novērtēšanas rezultāti liecina, ka no kredītlīguma izrietošās saistības, visticamāk, tiks izpildītas līgumā paredzētajā veidā.

Šie noteikumi papildina Regulas (ES) 2016/679¹ 22. pantu, kura 1. punkts aizliedz automatizētu lēmumu pieņemšanu, tostarp profilēšanu, kas rada tiesiskās vai līdzīgas būtiskas sekas attiecībā uz datu subjektu. Minēto aizliegumu atceļ šādos 22. panta 2. punktā minētajos izņēmuma gadījumos, proti, ja automatizēta lēmumu pieņemšana: ir nepieciešama, lai noslēgtu vai izpildītu līgumu starp datu subjektu un datu pārzini; ir atļauta saskaņā ar Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem, kas ir piemērojami pārzinim un kas arī nosaka atbilstošus pasākumus, ar kuriem aizsargā datu subjekta tiesības un brīvības, un leģitīmās intereses; vai balstās uz datu subjekta nepārprotamu piekrišanu. Minētā panta 3. punkts paredz, ka pat šādās izņēmuma situācijās datu subjektam ir jābūt tiesībām panākt cilvēka līdzdalību un paust savu viedokli. Turklāt minētās regulas 13., 14. un 15. pants paredz, ka gadījumos, kad notiek iepriekš minētā automatizētā lēmumu pieņemšana, ir jāsniedz jēgpilna informācija par tajā ietverto loģiku, kā arī par tās nozīmīgumu un paredzamajām sekām attiecībā uz datu subjektu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisijai ir trīs (3) starpposma komentāri.

---

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (Dokuments attiecas uz EEZ).

Pirmkārt, Direktīva (ES) 2023/2225 nereglamentē kredītvērtējumu kā tādu. Tā tikai sniedz neizmeļošu to personas datu kategoriju sarakstu, kuras var tikt izmantotas, kad kreditors apstrādā personas datus kredītspējas nolūkos.

Otrkārt, salīdzinājumā ar Direktīvu 2008/48/EK par patēriņa kredītlīgumiem Direktīva (ES) 2023/2225 attiecas uz automatizētu lēmumu pieņemšanu un paredz patērētājiem vairākas iepriekš minētās tiesības, tādējādi nodrošinot papildu pārredzamības elementus ikreiz, kad lēmums tiek pieņemts, balstoties uz automatizētu lēmumu pieņemšanu.

Treškārt, ja personas datus apstrādā, lai novērtētu kredītspēju, šai apstrādei jānotiek arī saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679. Tādēļ ir ļoti svarīgi, lai kreditors, veicot kredītspējas novērtēšanu, ievērotu gan Direktīvu (ES) 2023/2225, gan Regulu (ES) 2016/679.

Komisija ņem vērā arī lūgumrakstā iekļauto atsauci uz lietām C-634/21, C-26/22 un C-64/22, kurās Eiropas Savienības Tiesa (turpmāk "Tiesa") spriedumus pasludināja 2023. gada 7. decembrī. Komisija atzīmē, ka lietā C-634/21 Tiesa konstatēja, ka "[...] par "automatizētu individuālu lēmumu" [Regulas (ES) 2016/679 22. panta 1. punkta] izpratnē ir uzskatāms tas, ka kredītinformācijas birojs, pamatojoties uz kādas personas datiem, automatizēti iegūst varbūtības vērtību par tās spēju nākotnē izpildīt maksājumu saistības, ja no šīs varbūtības vērtības ir izšķiroši atkarīgs tas, vai trešā persona, kurai šī varbūtības vērtība ir paziņota, izveidos, izpildīs vai izbeigs līgumattiecības ar šo personu". Šādās situācijās pārzinim ir jānodrošina, ka 22. panta 1. punktā noteiktais aizliegums tiek atcelts, pamatojoties uz vienu no trim Vispārīgās datu aizsardzības regulas (VDAR) 22. panta 2. punktā minētajām izņēmuma situācijām. Turklāt tiek piemērotas Regulas (ES) 2016/679 13., 14. un 15. pantā paredzētās tiesības saņemt informāciju. Komisija atzīmē, ka Tiesai pēc tam tika lūgts precizēt jēdzienu "jēgpilna informācija" [par ietvērto loģiku], kas minēts iepriekš minētajos pantos lietā C-203/22, kura pašlaik tiek izskatīta.

Attiecībā uz lūgumrakstā minētajām Federālā datu aizsardzības un informācijas brīvības komisāra (BfDI) piezīmēm par Vācijas Federālā datu aizsardzības likuma² (BDSG) 31. pantu, Komisija atzīmē, ka lietā C-634/21 Tiesa prasa iesniedzējtiesai pārbaudīt, "[...] vai BDSG 31. pants ir kvalificējams kā juridiskais pamats, kas atbilstoši VDAR 22. panta 2. punkta b) apakšpunktam ļauj pieņemt lēmumu, kura pamatā ir tikai automatizēta apstrāde. Ja šī tiesa nonāktu pie secinājuma, ka minētais 31. pants ir šāds juridiskais pamats, tai vēl būtu jāpārbauda, vai šajā gadījumā ir izpildīti VDAR 22. panta 2. punkta b) apakšpunktā un 4. punktā un šīs regulas 5. un 6. pantā paredzētie nosacījumi".

Secinājums

Ņemot vērā iepriekš minēto, attiecībā uz elementiem, kas saistīti ar personas datu aizsardzību, it īpaši lietās C-634/21, C-26/22 un C-64/22, Komisija gaida iesniedzējtiesas izvērtējumu.

Attiecībā uz kredītspējas novērtējumu un pārredzamību plašākā nozīmē Komisija uzsver, ka pašreizējā un turpmākā piemērojamā tiesiskā regulējuma mērķis ir nodrošināt tādas procedūras kā tās, kuras noteiktas VDAR 22. pantā un Direktīvas (ES) 2023/2225 18. pantā, proti, kas būtu pēc iespējas pārredzamākas un atļautu cilvēka līdzdalību.

---

² Bundesdatenschutzgesetz vom 30. Juni 2017 (BGBl. I S. 2097).